

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, професора **Ткач Марії Михайлівни**
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

СІНЬ ЛУ

**«Методичні засади формування інтерпретаційної культури майбутнього
вчителя музики в процесі вокальної підготовки»,**
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
014 Середня освіта (музичне мистецтво)

**Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими планами,
програмами, темами.**

Актуальність обраної дисертанткою для дослідження проблеми зумовлюється низкою причин, вочевидь пов'язаних із зміною базових світоглядних установок в суспільстві, які, проєктуючись у свідомість та суспільну поведінку, суттєво підвищують вимоги до професійного навчання. Не зважаючи на складні соціальні умови, у вітчизняній системі вищої музично-педагогічної освіти значно посилились вимоги до особистісно-професійного зростання студентів. Від такого фахівця суспільство очікує високої компетентності, заснованої на глибоких і різнобічних знаннях та креативного й мобільного мислення. Досягнення цієї мети потребує перегляду психолого-педагогічних засад навчання, його структурно-організаційної перебудови.

Усвідомлення майбутнім учителем музики власного професійного розвитку в якості не лише педагога-музиканта, а й музиканта-виконавця, його прагнення набути музично-виконавських знань і умінь, вміти аналізувати музично-педагогічний здобуток виявляється можливими лише за умови цілеспрямованого формування інтерпретаційної культури як вагомого чинника професійного самовизначення та важливої складової його фахової діяльності. Тому виникає потреба у розробці методичного забезпечення для студентів в напрямку формування в них інтерпретаційної компетентності, в основі якої лежить розвиток мотивації до осмислення музичних творів; насичення змісту навчальних програм з постановки голосу музично-творчим компонентом; використання методів, які апелюють до творчого мислення та емоційно-образного сприйняття музичних явищ тощо.

У зв'язку з викладеними позиціями, дисертаційну роботу Сінь Лу, яка присвячена проблемі формування інтерпретаційної культури майбутнього вчителя музики в процесі вокальної підготовки, вважаємо **актуальною** для розв'язання сучасних проблем вищої мистецької освіти, а вибір теми дослідження є цілком доцільним, своєчасним та перспективним.

**Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність
встановленим вимогам щодо оформлення.**

Дисертаційна робота Сінь Лу містить нове вирішення означеної проблеми, що підтверджено розробленою та експериментально перевіреною

методикою інтерпретаційної культури майбутнього вчителя музики в процесі вокальної підготовки.

У своїй роботі дисертантка чітко визначила об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, опрацювала, узагальнила та систематизувала значний арсенал психолого-педагогічної, мистецтвознавчої та методичної літератури, що дозволило їй здійснити широкий ретроспективний аналіз становлення класичної вокальної школи країн Європи та України, виділити сучасні уявлення стосовно поняття «інтерпретація». Розглядаючи їх позиції, Сінь Лу зазначає, що інтерпретація в діяльності педагога-музиканта потребує індивідуального прочитання твору. Тобто йому необхідно оволодіти певними особистісними та професійними якостями, серед яких вона виділяє знання семантичних можливостей музичної мови, особливості використання композиційних і мовних засобів у різних музичних стилях, наявність слухового досвіду, володіння сформованим музичним смаком та розвинутою інтуїцією. Це дозволило їй сконцентрувати увагу на особливостях формування інтерпретаційної культури не тільки українських, а й китайських студентів і розглянути цей феномен у контексті музично-творчої діяльності педагога-музиканта.

Для аргументованого підтвердження своєї позиції дисертантка наводить думку відомого українського музикознавця, автора концепції музичної інтерпретації – Віктора Москаленко, який зазначає, що інтерпретатором музичного твору може бути не лише виконавець, а й педагог, музичний лектор, критик, музикознавець та інші особистості, які вербально описують, пояснюють, або роблять науковий аналіз музичного твору. Тому інтерпретаційний процес ґрунтується на науковій, вербальній, виконавській та звичайній інтерпретації.

У своїй роботі дисертантка доводить, що в музично-педагогічній освіті культура інтерпретації виступає основою підготовки студента-музиканта, тому трактує її як діяльність, спрямовану на засвоєння різних музичних творів. Це дозволило їй сконцентрувати увагу на особливостях формування інтерпретаційної культури не тільки українських, а й китайських студентів і розглянути цей феномен у контексті музично-творчої діяльності педагога-музиканта. Авторка надає власне визначення поняттю «інтерпретаційна культура вчителя музичного мистецтва» в контексті вокальної підготовки, визначаючи це поняття – як особистісне утворення, що передбачає здатність студентів самостійно і свідомо тлумачити музичні твори різних стилів, жанрів і напрямів, а також здійснювати їх педагогічну корекцію.

Теоретичної значущості роботі надає розроблена дисертанткою структура досліджуваного феномену, яка охоплює *мотиваційний, когнітивний, аксіологічний і діяльнісний компоненти*. Разом вони спрямовуються на задоволення власних актуальних потреб студентів і мають чітко виражений ситуативний характер.

Теоретико-методологічною основою представленої методики слугують *культурологічний, особистісно-орієнтований, системний та семіотичний* підходи, які визначають шляхи підвищення наявного рівня вокальної

підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва. Зокрема *культурологічний підхід* розглядається у дисертації не тільки як внутрішній імпульс розвитку майбутнього вчителя музики, але й як механізм, що забезпечує цей розвиток, й спрямовується на професійне зростання музичного мислення студента та його творчого потенціалу; *особистісно-орієнтований підхід* спрямовує на розробку сукупних методів і прийомів, спрямованих на особистісний розвиток, що надають студенту необхідного простору, прийняття самостійних рішень, вибору змісту і засобів навчання; застосування *системного підходу* дозволяє досліджувати інтегративні зв'язки, особливості вокальної підготовки та її якісну характеристики в загальному контексті музично-педагогічного навчання; положення *семантичного підходу* допомагають виявити об'єктивне підґрунтя музичної герменевтики в якості інтерпретаційних дій у виконавській діяльності. На цій основі відбувається аналіз художньо-образного змісту вокального твору, а потім його відтворення.

Для підвищення ефективності вокальної підготовки студентів авторка запропонувала такі *педагогічні умови*: 1) формування у студентів мотивації до інтерпретаційної діяльності; 2) розвиток у процесі навчання емоційно-образного сприймання вокальних творів; 3) використання методів і технологій, які розвивають творче мислення студентів у процесі вокального навчання; 4) посилення художньо-творчої ініціативи студентів у процесі вокальної діяльності. На кожному етапі дослідної роботи вона доводить, що саме ці умови виступають необхідними обставинами, які сприяють підвищенню ефективності педагогічного керівництва вокальною підготовкою студентів та відповідають психолого-педагогічним критеріям оптимальності. Запропоновані педагогічні умови слушно корелюються з обраними методологічними підходами, що дозволяє говорити про їх наукову коректність та ґрунтовність.

До безумовних переваг представленої роботи можна віднести запропоновану дисертанткою *організаційно-методичну модель* формування інтерпретаційної культури вчителів музичного мистецтва. Вона містить концептуальний, діагностувальний та контрольно-результативний блоки, які охоплюють усі форми і методи дослідно-експериментальної роботи.

Таким чином, розроблені в дослідженні структурні компоненти вокальної підготовки студентів та їх змістове наповнення, обґрунтовані наукові підходи і педагогічні умови стають дидактичною основою для розробки авторської методики формування інтерпретаційної культури майбутнього вчителя музики на інтегративних засадах. Її особливістю є опора на *принципи* реалізації особистісного потенціалу студентів; естетичного сприймання музичних творів; спрямованості музичного навчання на розвиток емоційно-чуттєвого досвіду; спонукання до самооцінювання та коригування власного співу відповідно до уявленого образу.

Розроблений дисертанткою критеріальний апарат містить відповідні показники, які дозволили надати кожному рівню сформованості інтерпретаційної культури студента-вокаліста змістові характеристики. Варто зазначити, що в результаті проведеного констатувального експерименту

дисертанткою не тільки були визначені основні недоліки у роботі з вокалістами, а й намічені основні напрямки і методи роботи зі студентами під час формувального експерименту.

Варто зазначити, що в дисертації досить переконливо викладено хід і результати дослідно-експериментальної роботи, яка передбачала *три етапи*: мотиваційно-інформаційний, діяльнісно-рефлексивний та творчо-самостійний. Вони спрямовувалися на поступове розширення професійного мистецького тезаурусу студентів для удосконалення навичок жанрово-стильової атрибуції виконуваних творів; активізацію рефлексивної діяльності у процесі оволодіння базовими технічними прийомами; оволодіння способами різновекторної комунікації у навчальному та виконавському процесі; розробку системи оцінки результатів власної виконавської діяльності та корекції її недоліків; закріплення набутих процесів попередньої формувальної роботи музично-пошуковою діяльністю; підвищення творчої самостійності студентів для створення власних інтерпретаційних версій.

Математичні розрахунки і порівняння якісних та кількісних показників у контрольній та експериментальній групах доводять дієвість запропонованої методики. Мета дослідження досягнута, завдання виконані, що підтверджують висновки дисертації.

Усі отримані автором результати є новими, достовірними та належно обґрунтованими і повною мірою відображені у 9 опублікованих наукових працях авторки, з яких 3 статті надруковані у фахових збірках, 1 стаття у зарубіжному виданні, 1 – методичні рекомендації, 4 публікації праці апробаційного характеру, що свідчить про повноту викладу основних положень та результатів дисертаційного дослідження.

У цілому дисертаційна робота Сінь Лу справляє позитивне враження, результати дослідження викладені чітко та послідовно, що свідчить про досягнення поставленої мети та успішне розв'язання висунутих завдань.

Текст дисертації викладено доступною мовою, сучасним науковим стилем з критичним аналізом та висновками. Робота логічно структурована відповідно до поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків, має широку джерельну базу, яка висвітлює ґрунтовність вивчення проблеми та доцільність запропонованих шляхів її вирішення, що свідчить про належний рівень обґрунтованості представлених наукових положень дисертації.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше*:

теоретично *обґрунтовано* та *апробовано* організаційно-методичну модель формування інтерпретаційної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва в умовах навчання співу; *удосконалено* структуру інтерпретаційної культури вчителів музичного мистецтва, яка складається з мотиваційного, когнітивного, комунікативного та діяльнісного компонентів; *конкретизовано та уточнено* форми і методи формування інтерпретаційної культури студентів музично-педагогічних закладів вищої освіти на різних етапах вокального навчання; *подальшого розвитку* набули форми і методи формування інтерпретаційної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва в умовах виконавської та педагогічної діяльності.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що викладені в ньому теоретико-методичні положення та практичні результати можуть скласти основу для оновлення робочих навчальних програм та спецкурсів із фахових дисциплін, зокрема «Практикум з фахової підготовки», «Практикум за кваліфікацією «Вокал», «Постановка голосу», «Камерний спів», «Вокальний ансамбль», «Асистентська практика», «Виконавський практикум» та ін., а також можуть бути використаними під час оновлення курсів з методики викладання вокальних дисциплін у закладах вищої музично-педагогічної освіти.

Висновок. На підставі викладеного вважаємо, що дисертаційне дослідження Сінь Лу на тему: «Методичні засади формування інтерпретаційної культури майбутнього вчителя музики в процесі вокальної підготовки» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри теорії музики та естрадного
мистецтва факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

Марія ТКАЧ
Завідувачка канцелярії Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
11 2025 р.